

Datganiad Llywodraethu Blynyddol Dogfen Amgaeedig 2

2023 - 2024

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. Gweler y dudalen Saesneg ar ein gwefan.
This document is also available in English. See English page on our website.

Find us on

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn manylu ar ein hasesiad yn erbyn Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol y Cyngor ac mae'n sôn am feysydd o arferion gorau a meysydd sydd angen gwelliant pellach. Mae'r ddogfen yn egluro:

- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?
- Cymharu Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor
- Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a'n datganiad:
 - Egwyddor A** – Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
 - Egwyddor B** – Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
 - Egwyddor C** – Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
 - Egwyddor D** – Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
 - Egwyddor E** – Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo
 - Egwyddor F** – Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
 - Egwyddor G** – Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol
- Sut mae'r Cyngor wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23
- Beth yw'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2023/24
- Beth yw'r materion strategol a nodwyd yn ystod 2023/24
- Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Fel sawl awdurdod yng Nghymru, cyfeirir ato fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dogfen gyhoeddus yw hon sydd yn adrodd am y graddau rydym ni fel Cyngor yn cydymffurfio â'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon byddwn ni, y Cyngor yn:

- Cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle;
- Crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu;
- Disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ein trefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac unrhyw newidiadau sydd wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod;
- Darparu manylion ynglŷn â sut rydym wedi ymateb i'r materion a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd;
- Adrodd ar unrhyw fater llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac ymrwymo i fynd i'r afael â nhw;
- Wrth gyfeirio at y Cyngor, mae hyn yn cynnwys ei berthynas grŵp gydag endidau eraill fel New Homes a Newydd.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd wedi bod ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint yn ystod blwyddyn ariannol 2023/24 ac mae wedi'i ddiweddarau gyda chymeradwyaeth Datganiad Cyfrifon Blynyddol.

Sicrwydd Annibynnol

Crynodeb Archwilio Blynyddol Archwilio Cymru

Mae'r Crynodeb Archwilio Blynyddol yn nodi'r gwaith archwilio a rheoleiddio sydd wedi'i wneud gan Archwilio Cymru mewn perthynas â Chyngor Sir y Fflint ers yr adroddiad blynyddol diwethaf a gyhoeddwyd fis Mawrth 2023. Ar y cyfan, daeth Archwilydd Cyffredinol Cymru i gasgliad cadarnhaol. Nid oes unrhyw argymhellion ffurfiol wedi cael eu gwneud yn ystod y flwyddyn ac mae cynigion ar gyfer gwelliant wedi codi o'r adolygiadau cenedlaethol a lleol a gyflawnwyd. Rhoes yr Archwilydd Cyffredinol farn ddiamwys, wir a theg ar ddatganiadau ariannol y Cyngor ar 12 Ebrill 2024, ar ôl y dyddiad cau cytunedig gyda Llywodraeth Cymru o 30 Tachwedd 2023. Darparwyd yr archwiliad yn hwyrach na'r blynyddoedd blaenorol yn bennaf yn sgil effaith y gofynion safonau archwilio newydd.

Cynhaliwyd Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Cyngor ar 4 Mai 2023, a bryd hynny, cytunwyd ar strwythur y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Barn Flynyddol Archwilio Mewnol

"Ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2024, ar sail gwaith y mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi'i wneud, fy marn i yw bod gan Gyngor Sir y Fflint, ar y cyfan, fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol ddigonol ac effeithiol".

Rheolwr Archwilio Mewnol, Perfformiad a Risg, Cyngor Sir y Fflint.

Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn elfen allweddol o drefniadau llywodraethu awdurdod. Maent yn darparu ffocws lefel uchel ac annibynnol ar ddigonolrwydd trefniadau llywodraethu, risg a rheoli'r Cyngor. Yn unol ag arferion gorau Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth mae'r Cyngor yn dwyn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i gyfrif o ran y gwaith mae'n ei wneud. I gefnogi hyn cyflwynodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ei Adroddiad Blynyddol i'r Cyngor yn Rhagfyr 2023, lle cadarnhaodd y Pwyllgor ei fod wedi ymgymryd â'i ddyletswyddau yn unol â'r cylch gorchwyl, wedi asesu eu heffeithiolrwydd ar wahân fel pwyllgor ac wedi sefydlu cynllun gweithredu i gefnogi'r Pwyllgor, yr aelodau newydd a gwelliant parhaus.

Datganiad y Prif Swyddog Cyllid ynghylch Cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol

Mae Cod Rheolaeth Ariannol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) (Cod RhA CIPFA) yn nodi'r egwyddorion a ddylai arwain awdurdodau wrth reoli eu cyllid. Cafodd ei lunio er mwyn cefnogi arferion da o ran rheolaeth ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol i arddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA yn nodi'r safonau penodol y dylai awdurdodau geisio eu cyflawni ar y lleiaf.

Mae'r Cod wedi'i seilio ar gyfres o egwyddorion yn cynnwys Datganiad Egwyddorion o Reolaeth Ariannol Dda CIPFA. Yr egwyddorion yma yw'r meincnodau er mwyn i'r awdurdodau fesur effeithiolrwydd eu rheolaeth ariannol a chynaliadwyedd er mwyn i awdurdodau allu:

- Cadw rheolaeth ariannol ar gyllid awdurdod lleol yn y tymor byr, tymor canolig a'r tymor hir
- Rheoli gwydnwch ariannol er mwyn gallu bodloni galw na ellir ei ragweld ar wasanaethau
- Cadw rheolaeth ariannol ar unrhyw ddatblygiadau syfrdanol ac annisgwyl yn eu sefyllfaoedd ariannol

Mae egwyddorion penodol yn y cod yn cynnwys elfennau o Arweinyddiaeth Sefydliadol, Atebolrwydd, Tryloywder, Safonau Proffesiynol, Sicrwydd a Chynaliadwyedd.

Mae'n rhaid i bob awdurdod lleol ddangos ei fod yn bodloni gofynion y Cod.

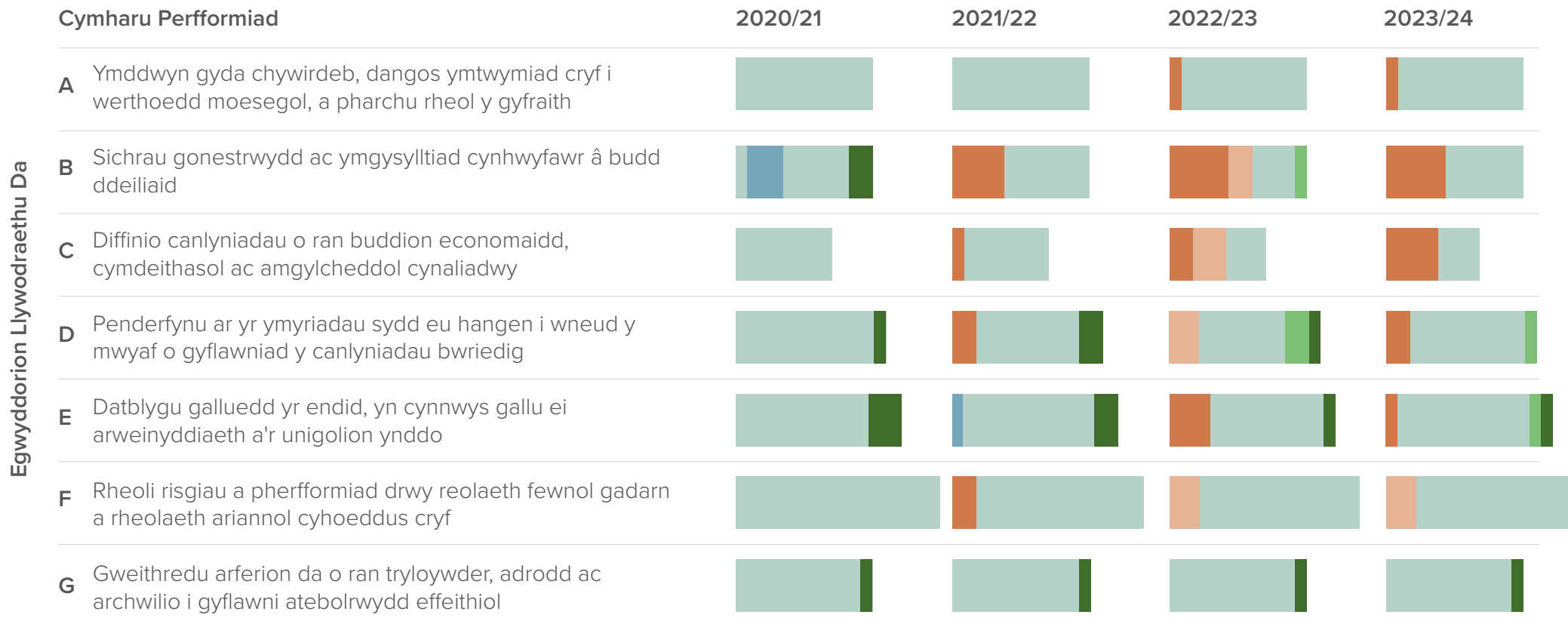
Fel Swyddog Adran 151 mae arnaf Gyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth Dîm y Prif Swyddog ac Aelodau Etholedig) i sicrhau cydymffurfiaeth â Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA.

Yn rhan o'r adolygiad blynnyddol o'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol, rwyf wedi adolygu cydymffurfiaeth Sir y Fflint â'r Cod RhA CIPFA, a gallaf gadarnhau bod Sir y Fflint yn cydymffurfio â'r Cod yn y rhan helaeth o feysydd.

Serch hynny, mae'r asesiad yn cydnabod y bydd y meysydd canlynol angen adolygiad a gwelliant parhaus oherwydd yr heriau ariannol parhaus ar bob awdurdod lleol.

- Mae absenoldeb unrhyw setliad cyllidebol dangosol Llywodraeth Cymru ar gyfer 2025/26 a thu hwnt yn cyflwyno heriau ac ansicrwydd sylweddol a rhaid cael dull darbodus wrth flaenoriaethu ein gofynion cynllunio'r gyllideb ar frys
- Yn rhan o'r uchod, mae angen datblygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig diweddaraf a chychwyn ystyried yn gynnar opsiynau ar gyfer sicrhau cyllideb gynaliadwy, yn cynnwys archwilio unrhyw gyfle i drawsnewid gwasanaethau yn ystod y tymor canolig
- Sicrhau cydymffurfiaeth gyda'r broses ar gyfer rhagor o ymgysylltu â gwasanaethau o ran cymeradwyo a chyfrannu at ddatganiadau dull ar gyfer pwysau a lleihau costau
- Adolygu a datblygu dull ymgynghori ar y gyllideb yn rhan o Ymgysylltu â Budd-ddeiliaid yn y dyfodol.

Cymharu Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor

- Sgôr - 3 Tystiolaeth, ond Angen Camau Pellach
- Sgôr - 4 Tystiolaeth Da
- Sgôr - 5 Arfer Gorau

- Sgôr - 3 - 4 Tystiolaeth Da / Efallai y bydd angen gweithredu
- Sgôr - 4 - 5 Tystiolaeth Da / Arfer Gorau
- Methu â'i gyflawni oherwydd COVID

Ni fydd cam gweithredu ar wahân ar gyfer y rhai a gafodd sgôr o 3-4 os yw'r mater eisoes wedi'i gwmpasu gan gamau gweithredu i fynd i'r afael â'r rhai a gafodd sgôr o 3.

Meysydd o Arfer Orau (Sgôr o 4/5 a 5):

- **(D48)** Sicrhau cyflawniad ‘gwerth cymdeithasol’ neu ‘manteision cymunedol’ drwy gynllunio gwasanaethau a chomisiynu. Mae Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwerth Cymdeithasol) 2012 yn nodi mai dyma “mantais ychwanegol i’r gymuned yn ogystal â’r pryniant uniongyrchol”.
- **(E52, E64)** Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol. Sicrhau bod trefniadau ar waith i gynnal iechyd a lles y gweithlu a chefnogi unigolion i gynnal eu lles corfforol a meddyliol eu hunain.
- **(G92)** Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion mewn modd agored a derbyniol.

Angen Camau Gweithredu Pellach (Sgôr o 3 a 3/4):

- **(A1)** Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da’r sefydliad.
- **(B17, B18, B21, B23, B24, B25, B26)** Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Fodd bynnag, mae Rheolwr Cyfathrebu a Gwasanaeth i Gwsmeriaid bellach wedi’i benodi ac mae gwaith wedi dechrau i wella sut mae’r Cyngor yn ymgynghori ac ymgysylltu’n fwy effeithiol.
- **(C28, C29, C31, C32, C33)** Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd **gynaliadwy** yn defnyddio’r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydbwysio effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisiau, cynlluniau a’n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darparu gwasanaeth. Mae gan y camau gweithredu pellach sy’n ofynnol yn Egwyddor C, gysylltiad â’r camau gweithredu a nodir o fewn Egwyddor B.
- **(D37, D40)** Ystyried adborth gan ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaeth wrth wneud penderfyniadau am welliannau i’r gwasanaeth neu lle nad oes bellach angen gwasanaethau, er mwyn gallu blaenoriaethu gofynion cystadleuol o fewn yr adnoddau cyfyngedig sydd ar gael, gan gynnwys pobl, sgiliau, tir ac asedau gan ystyried effeithiau yn y dyfodol. Ystyried a monitro risgiau sy’n wynebu pob partner wrth gydweithio yn cynnwys risgiau a rennir.
- **(E61)** Gwellu’r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau’r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon.
- **(F66, F69, F73)** Gweithredu trefniadau rheoli risg cadarn ac integredig, a sicrhau eu bod yn gweithio’n effeithiol. Alinio’r strategaeth rheoli risg a’r polisiau ar reolaeth fewnol â chyflawni amcanion y Cyngor.

Y Prif Themâu ar gyfer Gwella yn 2023/24

Mae'r Cyngor yn wynebu hyd yn oed mwy o heriau fel sefydliad, yn sgil y lefel isel o gyllid a dderbynnir a'r heriau cynyddol a wynebai mewn perthynas â gwydnwch y gweithlu. Mae'r farchnad recriwtio yn un cystadleuol ac nid yw'r Cyngor bellach yn gallu cystadlu, sy'n golygu llawer o swyddi gwag a cholli staff allweddol. Mae hyn, ochr yn ochr â phoblogaeth gynyddol sy'n heneiddio a'r galw am wasanaethau, yn her o ran a oes modd cynnig yr un lefel o wasanaeth yn ogystal â sut fedrwn ni wella gwasanaethau.

Gan roi hyn mewn cyd-destun, yn ystod 2023/24 adolygodd y Gweithgor Llywodraethu sefyllfa'r Cyngor yn erbyn y 7 Egwyddor Llywodraethu Da a'r 94 Is-Egwyddorion. Ym mis Mai 2024 cynhaliwyd gweithdy i aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a'r Cabinet er mwyn iddynt adolygu sgôr y Datganiad Llywodraethu Blynyddol mewn perthynas â'r Egwyddorion Llywodraethu Da. Ymhellach i hynny, darparwyd Holiadur Llywodraethu Blynyddol i'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu er mwyn gweld a yw'r aelodau yn cytuno â'r themâu sydd wedi'u nodi fel meysydd i'w gwella.

Y pum thema a nodwyd ar gyfer gwella yw;

1. Gwella trefniadau cynnwys, ymgysylltu ac ymgynghori â budd-ddeiliaid mewnol ac allanol

- Gwella penderfyniadau i wneud yn siŵr bod y camau gweithredu mwyaf priodol yn cael eu cymryd.
- Y gallu i dderbyn a defnyddio adborth i wella gwasanaethau, yn cynnwys trin cwynion yn well.
- Sicrhau cynwysoldeb gyda grwpiau budd-ddeiliad ac annog y cyhoedd i gymryd rhan.
- Gwella ein presenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol.

2. Datblygu Asesiadau Effaith Integredig

- Bydd hyn yn sicrhau bod y Cyngor yn asesu effaith ei benderfyniadau a'i bolisiau ar grwpiau cydraddoldeb, yr amgylchedd, yr economi ac ar feysydd eraill o ddiddordeb cyn i unrhyw bolisi neu strategaeth newid.

3. Cynaliadwyedd yr Adnoddau a Gwydnwch y Gweithlu

- Rheoli disgwyliadau gwasanaeth yn effeithiol gyda'r adnoddau sydd ar gael a'r budd-ddeiliaid.
- Datblygu, recriwtio a chadw capasiti'r gweithlu yn dilyn yr adolygid o'r model cyflogau.
- Cynyddu'r defnydd o Gymraeg o fewn y gweithlu a'r aelodau.

4. Cyfleoedd Hyfforddi

- Gwell prosesau gwneud penderfyniadau a herio drwy hyfforddiant penodol, sesiynau wedi'u hwyluso ar gael i Aelodau ac Uwch Swyddogion.

5. Sefydlu Rheolaeth Risg

- Gweithredu trefniadau rheoli cadarn a sefydledig, o fewn sefyllfa ariannol, cymdeithasol ac amgylcheddol y Cyngor.
- Lefel cynyddol o ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o reoli risg ar draws y Cyngor trwy ddatblygiad a chyflwyniad modiwl e-ddysgu rheoli risg.

Canlyniad yr holiaduron a gwblhawyd gan yr Aelodau:

Roedd yr Aelodau yn cytuno gyda'r pum thema a nodwyd ar gyfer gwelliant, gan ddatgan;

- Bydd gwneud gwelliannau dan y themâu hyn yn arwain at benderfyniadau gwell ac yn siapio gwelliannau i wasanaethau.
- Mae datblygu a chadw capasiti'r gweithlu yn hanfodol i ddarparu gwasanaethau.
- Mae'n hollbwysig bod bob aelod a gweithiwr newydd yn derbyn hyfforddiant perthnasol ar eu rolau a'u cyfrifoldebau.
- Bydd cynyddu nifer yr Asesiadau Effaith Integredig sy'n cael eu cwblhau yn sicrhau bod CSyFf yn asesu effaith unrhyw benderfyniad a wneir.
- Mae pob aelod yn cytuno bod y Gymraeg yn hollbwysig a bod angen cynyddu defnydd o'r Gymraeg yn y gweithlu.
- Bydd sefydlu Rheolaeth Risg yn galluogi'r Cyngor i nodi risgiau a chyfleoedd yn y dyfodol.

Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Yn y rhan ganlynol, rydym wedi diffinio sut y byddwn yn cyflawni'r safon yn erbyn y saith prif egwyddor, sef:

- Egwyddor A** Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
- Egwyddor B** Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
- Egwyddor C** Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- Egwyddor D** Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
- Egwyddor E** Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
- Egwyddor F** Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
- Egwyddor G** Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Egwyddor A

Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Ymddwyn gydag uniondeb	<ul style="list-style-type: none"> Mae ymddygiad a disgwyliadau Swyddogion ac Aelodau wedi'u nodi yng Nghod Ymddygiad y Cyngor, y Cyfansoddiad, a chyfres o bolisiau a gweithdrefnau Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion yn nodi gofynion yn ymwneud â datgan cysylltiad yn ffurfiol ar ddechrau cyfarfodydd, rhoddion, lletygarwch, ac ati. Rydym yn cymryd twyll o ddifri. Mae polisiau allweddol ar waith er mwyn atal, lleihau a rheoli digwyddiadau o'r fath. Cydymffurfiaeth â pholisiau a phrotocolau e.e. Rheolau'r Weithdrefn Gontractau Proffil uwch o Archwilio Mewnol
Dangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol	<ul style="list-style-type: none"> Mae cyfres o gymwyseddau arwain yn cael eu rhoi ym mhob Portffolio a'u harwain gan bob Prif Swyddog Mae ein polisi recriwtio, hyfforddi a chymwyseddau yn seiliedig ar brosesau gwerthuso'n sail i ymddygiadau personol gyda gwerthoedd moesegol Mae polisiau a gweithdrefnau cadarn ar waith, yn amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu mabwysiadu gan bwyllgorau ffurfiol Mae pob contract a darparwr gwasanaeth allanol, yn cynnwys partneriaethau yn ymgysylltu trwy broses gaffael gadarn ac yn dilyn rheoliadau Rheolau'r Weithdrefn Gontractau Cymhwyso'r model gweithredu corfforaethol; gweithio'n fewnol i hyrwyddo safonau uchel o berfformiad proffesiynol ac ymddygiad moesegol i gyflawni blaenoriaethau ac amcanion sefydliadol
Parchu rheol y gyfraith	<ul style="list-style-type: none"> Rydym yn sicrhau bod ein Haelodau a Swyddogion yn cyflawni gofynion deddfwriaethol a rheoliadol Rydym yn sicrhau y manteisir ar bwerau llawn y Cyngor drwy her reolaidd a dilyn datblygiadau deddfwriaeth newydd i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol sydd â fframwaith Gwrth-Dwyll a Llygredigaeth Effeithiol Ein Swyddog Monitro sy'n gyfrifol am sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r gyfraith ac yn osgoi camweinyddu. Mae ein Cyfansoddiad a'n Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd yn hyrwyddo safonau ymddygiad uchel a gaiff eu monitro gan y Pwyllgor Safonau.

Meysydd o Dystiolaeth Dda yn 2023/24 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella yn 2023/24 (Sgôr o 3)
<ul style="list-style-type: none"> Mae gwneud penderfyniadau ar sail tystiolaeth ac is-egwyddor dan Egwyddor A wrth wraidd y ffurf safonol o adrodd i'r Cyngor, y Cabinet a'r pwyllgorau 	<ul style="list-style-type: none"> (A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad

Egwyddor B

Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Bod yn Agored	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi ymrwymo i fod â diwylliant agored, a ddangosir drwy wefan, polisiau a gweithdrefnau hygyrch a chyfarfodydd amgylchedd agored. <ul style="list-style-type: none"> - Penderfynir ar yr ymyriadau / dulliau gweithredu mwyaf addas ac effeithiol drwy ddefnyddio ymgynghoriad ac ymgysylltiad ffurfiol ac anffurfiol. Egwyddorion ymgynghori - Modelau ymgysylltu ffurfiol ac anffurfiol gyda gweithwyr a chymunedau e.e. gweithdai model cyflawni amgen i Aelodau - Fforwm y Sir (Cyngorau Tref a Chymuned) - Ymgysylltu cadarnhaol gydag Undebau Llafur yn ffurfiol ac anffurfiol
Ymgysylltu'n gynhwysfawr â budd-ddeiliaid sefydliadol	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn ymgysylltu'n effeithiol gyda budd-ddeiliaid i sicrhau canlyniadau llwyddiannus a chynaliadwy drwy: <ul style="list-style-type: none"> - Gymhwyso a darparu strategaethau cyfathrebu effeithiol i gefnogi'r ddarpariaeth - Targedu cymunedau a defnydd effeithiol o Gyfryngau Cymdeithasol (cyfyngedig ar hyn o bryd) - Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid ar faterion strategol <ul style="list-style-type: none"> - Holiaduron adborth dan arweiniad gwasanaeth a digwyddiadau • Mae'r Cyngor yn defnyddio adnoddau'n effeithiol ac yn cyflawni canlyniadau drwy bartneriaethau anffurfiol a ffurfiol: <ul style="list-style-type: none"> - Amrediad helaeth o bartneriaethau i gefnogi'r ddarpariaeth o flaenoriaethau strategol y Cyngor, yn cynnwys y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus - Trefniadau partneriaeth agored a chynhyrchiol wedi'u cefnogi gan fframwaith llywodraethu effeithiol - Mae ymddiriedaeth a pherthnasau da'n arwain at ganlyniadau arfaethedig e.e. trosglwyddiadau asedau cymunedol
Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid, gan gynnwys dinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau unigol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae cyflawni'r canlyniadau arfaethedig yn cael ei gefnogi gan ystod o ganllawiau ystyrlon ar ymgysylltiad ymgynghori a thechnegau adborth gyda dinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a budd-ddeiliaid eraill • Mae gennym strwythurau yn eu lle i annog cyfranogiad cyhoeddus wedi'i lywodraethu drwy'r Polisiau Cyfathrebu a Chyfryngau Cymdeithasol. Mae'r rhain yn cynnwys yr elfennau canlynol: E-newyddlenni, gwefan Cyngor, Fforymau Tenantiaid, Grwpiau Defnyddwyr Gwasanaeth, Cylchoedd Ansawdd, Defnydd o Ffeithluniau, Arolygon (er enghraifft Arolygon Tenantiaid a Phreswylwyr)

Meysydd o Dystiolaeth Dda yn 2023/24 (Sgôr o 4)

- Partneriaethau ffurfiol ac anffurfiol o lefelau strategol (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) i bartneriaethau gweithredol (Cronfa Waddol Gymunedol/ Partneriaeth y Lluoedd Arfog Rhanbarthol)
- Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint a Wrecsam a Phartneriaeth Ymchwil a Dealltwriaeth Gogledd Cymru yn parhau i weithio'n dda
- Perthynas reoli dda gyda phartneriaid allanol
- Mae cyfleoedd i drafod yn sicrhau bod y Cyngor yn derbyn barn a safbwyntiau amrywiol, sy'n cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau ac yn ychwanegu gwerth go iawn

Meysydd i'w Gwella yn 2023/24 (Sgôr o 3)

- **(B17, B18, B21, B23, B24, B25, B26)** Mae Rheolwr Cyfathrebu a Gwasanaeth i Gwsmeriaid bellach wedi'i benodi ac mae gwaith wedi dechrau i wella sut mae'r Cyngor yn ymgynghori ac yn ymgysylltu yn fwy effeithiol e.e., trwy ddefnydd gwell o'r cyfryngau cymdeithasol a chanolbwynt ymgynghori ac ymgysylltu newydd sydd ar fin cael ei lansio ar wefan y Cyngor. Mae ymchwil yn mynd rhagddo i ganfod meysydd o arfer da er mwyn helpu i lywio a datblygu strategaeth leol ar gyfer ymgynghori ac ymgysylltu
- Mae adolygiad canol y cyfnod cynllun o Gynllun y Cyngor 2023-28 wedi'i drefnu ar gyfer diwedd 2024, dechrau 2025, a fydd hefyd yn cynnwys ymgynghoriad er mwyn sicrhau fod barn a phrofiad dinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth yn cael eu hystyried
- Mae adroddiad diweddar Archwilio Cymru wedi nodi y bydd yr angen am welliant o ran safbwynt / barn Defnyddwyr Gwasanaeth er mwyn llywio penderfyniadau a chynigion i'r argymhellion, yn cael ei weithredu dros y flwyddyn nesaf

Egwyddor C

Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Diffinio canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> Mae gennym weledigaeth glir yn disgrifio pwrpas a chanlyniadau arfaethedig y sefydliad, a gyflawnir drwy: <ul style="list-style-type: none"> Gysylltu'r weledigaeth a bwriad i'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig Ystyriaeth o Gynllunio Gwasanaeth yn cynnwys cynaliadwyedd darparu gwasanaeth Caiff rheoli risg ei ddefnyddio'n gyson ar bob lefel gan sicrhau defnydd cyson o'r broses risg a therminoleg Mae datblygu Cynllun Lles y Sir a darparu blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ychwanegu gwerth Mae Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn cynnwys argymhellion o welliannau neu faes o flaenoriaeth gwaith ar gyfer y flwyddyn ganlynol
Buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy	<ul style="list-style-type: none"> Tra'n penderfynu ar ddarpariaeth gwasanaeth yn y dyfodol, rydym yn cymryd golwg tymor hwy ac yn cydbwysio effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol ynghyd â budd y cyhoedd yn ehangach. Cefnogir hyn drwy: <ul style="list-style-type: none"> Gynllunio busnes a chyllidebu hir dymor gan ddefnyddio model rhagamcanu effeithiol Dull amlddisgyblaeth i ddatblygu polisi gan ddarparu canlyniadau diffiniedig a sicrhau mynediad teg at wasanaethau Mae strategaeth gaffael yn diffinio disgwyliadau o amgylch buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol sy'n llywio manylebau, tendrau a chontractau gwasanaeth Cynlluniau cyfathrebu ar gyfer ymgysylltiad cyhoeddus a chymunedol

Meysydd o Dystiolaeth Dda yn 2023/24 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella yn 2023/24 (Sgôr o 3)
<ul style="list-style-type: none"> Gweithdai/sesiynau briffio i aelodau Yn ychwanegol at y broses reoli gyllidebol arferol, cynhaliwyd gwaith monitro sylweddol i reoli'r gwariant / cyllid ychwanegol a dderbyniwyd / ail-ddyrannwyd i leddfu'r pwysau cyllidebol – digwyddiadau / cyfarfodydd corfforaethol gyda phortffolios ynglŷn â phwysau cyllidebol Mae Cynllun Lles Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer 2023-2028 yn canolbwyntio ar wella lles lleol yn yr ardal a chefnogi cyflawniad Saith Nod Lles Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 	<ul style="list-style-type: none"> (C28, C29, C31) Mae cynyddu blaenoriaethau gydag adnoddau ychwanegol cyfyngedig sydd ar gael (rheoli swyddi gwag a heriau ariannol) yn parhau i roi pwysau ar y Cyngor ac mewn rhai achosion, yn effeithio'n negyddol ar ddarpariaeth gwasanaeth. Fodd bynnag, trwy barhau i sefydlu'r defnydd o Asesiadau o Effaith Integredig mae'n cefnogi a llywio penderfyniadau a blaenoriaethau, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael (C32, C33) Bydd datblygiad cynllun busnes o fewn y system rheoli perfformiad yn cefnogi cynllunio busnes hirdymor, wrth dystiolaethu unrhyw risgiau / cyfleoedd cysylltiedig. Mae hyn yn cynnwys ystyried a chydbwysio effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cyfun y polisiâu a strategaethau

Egwyddor D

Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Pennu ymyraethau	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgysylltu'n llawn gydag Aelodau ar sail hirdymor, e.e. SATC, Cynllun y Cyngor, Cynllunio Busnes a strategaethau gweithlu allweddol eraill e.e. digidol a chaffael • Mae'r SATC a phroses gosod y gyllideb yn rhoi cyfle i'r cyhoedd, budd-ddeiliaid i ymgysylltu a bod yn rhan o ystyried opsiynau. • Ymgysylltiad gweithredol wrth wneud penderfyniadau allweddol i ddatblygu syniadau cychwynnol, opsiynau a chanlyniadau a risgiau posibl e.e. Rhaglen ADM, Gateways • Gwerthusiadau opsiwn clir, yn cynnwys defnyddio modelau rhagamcanu, er mwyn sicrhau y cyflawnir y gwerth gorau • Monitro'r gyllideb yn rheolaidd ar gyfer pob Portffolio • Defnyddio Asesiadau o Effaith Integredig
Cynllunio ymyraethau	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym wedi sefydlu a gweithredu cylchedau cynllunio a rheoli cadarn yn ymwneud ag ymateb ac adferiad drwy'r Tîm Ymateb i Reoli Argyfwng • Monitro cynllunio busnes, effeithlonrwydd a dibynadwyedd rheolaidd, yn cynnwys adborth • Caiff perfformiad gwasanaeth ei fesur drwy sefydlu cyfres o ddangosyddion lleol, sydd yn cael eu monitro, eu hadrodd a'u defnyddio'n rheolaidd ar gyfer monitro adferiad
Cyflawni'r canlyniadau a fwriedir i'r eithaf	<ul style="list-style-type: none"> • Caiff y gofynion am adnoddau eu nodi drwy'r broses cynllunio busnes, yn cynnwys unrhyw ddiffyg a ragwelir yn y gofynion hynny. • Mae ymgysylltu rheolaidd a pherchenogaeth o'r broses gyllido yn digwydd drwy'r Tîm Prif Swyddog ac mewn ymgynghoriad ag Aelodau trwy weithdai a'r broses graffu • Caiff gwerthoedd cymdeithasol eu cyflawni drwy gomisiynu gwasanaethau yn effeithiol a chydymffurfio â gweithdrefnau'r Cyngor • Digwyddiadau ymgynghori ac ymgysylltu, yn benodol yn ymwneud â phenderfyniadau parhaus ar faterion cyflawni gwasanaeth neu i newidiadau yn yr amgylchedd allanol a osodir yng nghyd-destun SATC ar gyfer preswylwyr a gweithwyr

Meysydd o Arfer Orau yn 2023/24 (Sgôr o 4/5)

- **(D48)** Defnyddio data hanesyddol i lywio'r SATC ac edrych ymlaen o ran beth fydd y dirwedd yn y dyfodol i wasanaethau a defnyddio dull sy'n seiliedig ar risg wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â phroses gosod y gyllideb

Meysydd i'w Gwella yn 2023/24 (Sgôr o 3)

- **(D37)** Gweithredu'r argymhellion a nodir o fewn Archwilio Cymru o ran y Defnydd o wybodaeth Perfformiad: Safbwyntiau a Chanlyniadau Defnyddwyr Gwasanaeth
- **(D40)** Wrth weithio gyda phartneriaid ac yn gydweithredol, bod risgiau (a chyfluoedd hefyd) yn cael eu harchwilio yn gyson

Egwyddor E

Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
<p>Datblygu capasiti ein sefydliad</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rydym yn adolygu ein gweithrediadau, perfformiad a defnydd o asedau yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu heffeithiolrwydd parhaus drwy adolygiadau cyflawni gwasanaethau, perfformiad a rheoli risg a datblygu a monitro Byrddau Rhaglen Rydym yn adolygu digonolrwydd a phriodoldeb adnoddau a glustnodir drwy dechnegau megis meincnodi yn fewnol yn erbyn perfformiadau blaenorol a chefnogi heriau mewnol, ac yn allanol fel arfer er mwyn adnabod cyfleoedd gwelliant Buddion cydweithio a gwaith partneriaeth yn rhanbarthol ac yn lleol i sicrhau y cyflawnir gwerth ychwanegol drwy gysylltu blaenoriaethau gwasanaethau a sefydliadau o ran gwaith partneriaeth Datblygu a chynnal cynllun y gweithle i wella dyraniad strategol adnoddau a gweithlu a chynllunio ar gyfer olyniaeth yn y dyfodol
<p>Datblygu gallu arwain ein sefydliad ac unigolion eraill</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae arweinyddiaeth ar y cyd effeithiol sydd yn ein galluogi i ymateb yn llwyddiannus i ofynion a risgiau allanol sy'n newid yn cael ei gefnogi gan amrywiaeth o raglenni datblygu rheolwyr ac arweinwyr, sy'n cael eu cynnal mewn partneriaeth gyda Choleg Cambria <ul style="list-style-type: none"> Mae gan Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr rolau arwain gwahanol sydd wedi'u diffinio'n glir Cefnogir gofynion unigol a sefydliadol drwy: <ul style="list-style-type: none"> Cyflwyniadau sefydlu corfforaethol i weithwyr newydd yn y Cyngor a chyfarfodydd sefydlu gwasanaeth penodol i weithwyr mewn swyddi newydd Cyfleoedd dysgu a datblygu parhaus ar gyfer gweithwyr Mae amrywiaeth gynhwysfawr o gyfleoedd dysgu a datblygu ar gael Adborth a dysgu a rennir i'r sefydliadau drwy adroddiadau a sesiynau rhyngweithiol fel yr 'Academi' i'w Uwch Arweinwyr Cefnogi a chynnal lles corfforol a meddyliol y gweithlu, drwy ein Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol mewnol Care First (Rhaglen Cymorth i Weithwyr) ac amrywiaeth o hyfforddiant a sesiynau ymwybyddiaeth mewnol i gefnogi materion sy'n ymwneud ag iechyd meddyliol, ariannol a chorfforol

<p>Meysydd o Arfer Orau yn 2023/24 (Sgôr o 5)</p>	<p>Meysydd i'w Gwella yn 2023/24 (Sgôr o 3)</p>
<ul style="list-style-type: none"> (E52) Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol 	<ul style="list-style-type: none"> (E51) Gwella'r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon.

<p>Meysydd o Dystiolaeth Dda yn 2023/24 (Sgôr o 4 a 4/5)</p>
<ul style="list-style-type: none"> Gwaith partneriaeth a chydweithio - lleol, rhanbarthol a chenedlaethol Mae cyflwyniadau sefydlu penodol i wasanaeth yn parhau i ddiwydd Cyflawnwyd Arolwg Ymgysylltu â Gweithwyr, a oedd yn cynnwys cwestiynau iechyd a lles, gydag ymatebion yn dynodi y croesawir ymyraethau fel rhywbeth cadarnhaol. Strategaeth Les yn cael ei ddrafftio ar hyn o bryd Tudalen ddynodedig iechyd a lles gweithwyr ar Infonet sy'n darparu dolenni i Gynlluniau Gweithredu Lles MIND, ein Rhaglen Cymorth i Weithwyr (ar gael 24/7 365 diwrnod y flwyddyn)

Egwyddor F

Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Rheoli risg	<ul style="list-style-type: none"> Mae gan y Cyngor fframwaith rheoli risg clir a chryno. Mae yna nifer o gofrestri risg sydd yn cael eu hadrodd yn rheolaidd sydd yn amlinellu'r risgiau y mae'r Cyngor a'i feysydd gwasanaeth yn eu hwynebu. Mae'r rhain yn cynnwys sgoriau risg presennol a sgoriau targed y risg wedi'u cefnogi gan sylwadau lliniaru
Rheoli perfformiad	<ul style="list-style-type: none"> Mae Aelodau ac uwch reolwyr yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar berfformiad y gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir amcanion adferiad Caiff yr aelodau wybodaeth glir a rheolaidd am y sefyllfa a'r goblygiadau ariannol, gan gynnwys yr effeithiau ar yr amgylchedd ac ar adnoddau
Rheolaeth fewnol gadarn	<ul style="list-style-type: none"> Mae Archwilio Mewnol, drwy'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, yn rhoi barn flynyddol annibynnol a gwrthrychol i'r Cyngor, ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheolaeth risg, trefniadau llywodraethu a pholisïau cysylltiedig y Cyngor Rydym yn ymrwmo i fynd i'r afael â'r ymddygiadau a nodir yn y Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth, Cynllun Ymateb i Dwyll a'r Polisi Rhannu Pryderon
Rheoli data	<ul style="list-style-type: none"> Mae gennym gyfeiriad strategol effeithiol, cyngor a chamau monitro gwybodaeth gyda pholisïau a gweithdrefnau clir ar ddata personol, ac rydym yn darparu hyfforddiant rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaid â'r rhain Mae gennym Brocololau Rhannu Gwybodaeth priodol ar waith o ran yr holl wybodaeth a rennir gyda chyrrff eraill. Mae ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir ar gyfer gwneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn cael eu cefnogi trwy ganllawiau gan amrediad o gyrff proffesiynol Mae Archwilio Mewnol yn adolygu ac yn archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd
Rheolaeth gref o arian cyhoeddus	<ul style="list-style-type: none"> Mae ein trefniadau rheolaeth ariannol yn cefnogi cyflawniad tymor hir o ganlyniadau a pherfformiad ariannol tymor byr drwy ddarparu'r SATC Gosod Darpariaeth Isafswm Refeniw i ad-dalu'r ddyled Cafodd integreiddio'r holl reolaeth ariannol ei adolygu fel rhan o'r prosiect moderneiddio cyllid

Tystiolaeth Dda 2023/24 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella yn 2023/24 (Sgôr o 3/4)
<ul style="list-style-type: none"> Cynnal adrodd a monitro perfformiad a risg yn gyson Adolygydd a diweddarwyd y Fframwaith Rheoli Risg Swyddogaeth craffu neu oruchwylio effeithiol mewn lle sy'n darparu her adeiladol ac yn dadlau ynghylch polisïau ac amcanion cyn, yn ystod ac ar ôl i benderfyniadau gael eu gwneud. 	<ul style="list-style-type: none"> (F66) Sefydlu'r fframwaith rheoli risg (F69) Nodi ac adrodd ar risgiau yn fwy manwl o fewn adroddiadau Pwyllgor (F73) Parhau i alinio'r fframwaith rheoli risg a'r polisïau ar reolaeth fewnol â chyflawni amcanion y Cyngor

Egwyddor G

Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Gweithredu arferion da ynghylch tryloywder	<ul style="list-style-type: none"> Rydym wedi gwella cynllun a chyflwyniad ein hadroddiadau'n ddiweddar, er mwyn gwella cyflwyniad o'r wybodaeth allweddol i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a monitro hyn yn rheolaidd Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r angen i roi'r hynny o wybodaeth sy'n angenrheidiol i sicrhau tryloywder Cynhaliwyd adolygiad o brotocolau rhannu gwybodaeth a mabwysiadwyd egwyddorion newydd
Gweithredu arferion da wrth adrodd	<ul style="list-style-type: none"> Rydym yn adrodd o leiaf bob blwyddyn ar gyflawniad a chynnydd ein canlyniadau arfaethedig a sefyllfa ariannol. Caiff hyn ei gyflwyno drwy'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn asesu perfformiad yn erbyn y Cynllun y Cyngor Cynnydd yn erbyn y Cynllun Lles Datganiad Cyfrifon Blynyddol Cyhoeddir ein Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn dilyn herio cadarn a llym er mwyn asesu a dangos llywodraethu da
Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol	<ul style="list-style-type: none"> Drwy ddulliau sicrwydd cadarn, gallwn ddangos atebolrwydd effeithiol. Mae'r dulliau hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> - Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiadau annibynnol i roi barn sicrwydd flynyddol ar reolaeth, rheoli risg a fframwaith llywodraethu'r Cyngor. I ganiatáu hyn, mae gan Archwilio Mewnol fynediad uniongyrchol at y Prif Swyddog ag Aelodau o'r Cyngor - Mae pob cam y cytunir arno o adolygiadau Archwilio Mewnol yn cael eu monitro'n rheolaidd drwy adroddiadau misol i'r Prif Swyddogion bob mis, a phob Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio - Caiff opsiynau sicrwydd 'cyfyngedig/coch' eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn llawn, a chaiff cynnydd ei fonitro'n agos - Heriau cyfoedion ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddio ac adolygiadau cydymffurfiad allanol. Defnyddir deilliannau'r archwiliadau yma i lywio a gwella cyflawni gwasanaeth - Drwy drefniadau comisiynu a monitro effeithiol a chydymffurfiad â gweithdrefnau'r Cyngor, rydym yn cael sicrwydd ar risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd parti sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd partion ac unrhyw risgiau trosiannol - Mae adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet ac adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am adborth allanol gan waith rheoleiddio ac adolygiadau cymheiriaid, ynghyd ag ymatebion y Cyngor

Meysydd o Arfer Orau 2023/24 (Sgôr o 5)	Tystiolaeth Dda 2023/24 (Sgôr o 4)
<ul style="list-style-type: none"> (G92) Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddio a gweithredu argymhellion mewn modd agored a derbyniol 	<ul style="list-style-type: none"> Agwedd agored a chroesawgar Mae prosesau effeithiol mewn lle i fonitro camau gweithredu Archwilio Mewnol sy'n weddill, gan adrodd i'r Prif Swyddogion bob mis Mae'r holl adroddiadau rheoleiddio allanol a'r ymatebion cyfatebol i argymhellion yn cael eu hystyried gan y Cabinet a'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu gyda throsolwg yn mynd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn flynyddol

Sut ydym ni wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23?

Roedd Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23 yn cynnwys 15 mater llywodraethu a 29 mater strategol. O'r meysydd yma:

- Cafodd tri mater Llywodraethu Mewnol eu cau a'u manylu yn y tabl isod;
- Mae deuddeg mater Llywodraethu Mewnol yn parhau ar agor ac wedi'u cynnwys yng nghramau gweithredu 2023/24;
- Mae pymtheg o risgiau yn aros fel risg strategol coch ac fe'u dangosir yn y Materion Strategol 2023/24.
- Mae wyth risg wedi gwella ers hynny
- Mae chwe risg wedi cau

Y diweddaraf am gynnydd Materion Llywodraethu Sylweddol a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 15 mater llywodraethu yn ystod 2022/23. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r risg ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
(A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad	Cynllun gweithredu i wella Dealltwriaeth yr Aelodau o'u rôl. Gweithdy ar gyfer Aelodau a darparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol	Agored	Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'n wirfoddol cofrestr o fuddiannau ar gyfer uwch swyddogion er mwyn bod yn fwy agored. Mae'r Cyngor yn parhau i ddarparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol ar gyfer Aelodau er mwyn sicrhau eu bod yn gwbl ymwybodol ac yn deall eu rôl.	Oren
(B17, B18, B21, B23, B24, B25) Yn flaenorol, mae amgylchiadau wedi amharu ar allu'r Cyngor i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny.	Datblygwyd cynllun gweithredu i wneud gwelliannau o ran Ymgynghori ac Ymgysylltu gyda thrigolion Sir y Fflint	Agored	Yn dilyn adolygiad gwasanaeth ddiwedd 2022, penodwyd Rheolwr Gwasanaethau Cwsmeriaid a Chyfathrebu newydd yn 2023. Mae'n flaenoriaeth i ddatblygu Strategaeth Ymgynghori ac Ymgysylltu ar gyfer y Cyngor. Bwriad y strategaeth yw datblygu dull clir a chyson ar gyfer ymgynghori ac ymgysylltu ar draws yr holl wasanaethau, a fydd yn helpu i rannu barn cwsmeriaid yn well. Bydd y strategaeth yn gweithredu fel pecyn gwaith i gynorthwyo gwasanaethau i ymgynghori ac ymgysylltu gyda chymunedau yn llwyddiannus. Mae gwaith wedi dechrau i wella sut mae'r Cyngor yn ymgynghori ac ymgysylltu'n fwy effeithiol e.e., trwy ddefnydd gwell o'r cyfngau cymdeithasol a chanolbwynt ymgynghori ac ymgysylltu newydd.	Oren

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
<p>(C29, C32) Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd gynaliadwy yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydbwysu effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisiau, cynlluniau a'n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darparu gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu'r model cyflogau • Mae Asesiadau Effaith Integredig yn cael eu defnyddio'n gyson ar draws y portffolios • Adolygu'r heriau wrth reoli swyddi gweigion 	Agored	<p>Yn sgil pwysau cyllidebol presennol a rheoli swyddi gwag, sy'n effeithio ar gynaliadwyedd (Pum Ffordd o Weithio, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015) mae gwaith yn parhau o ran adolygu'r model cyflogau. Mae gweithdai wedi cael eu cynnal gydag Aelodau i adolygu dewisiadau model cyflogau a'r costau ynghlwm.</p> <p>Rhaid i Asesiadau o Effeithiau Integredig gael eu sefydlu ymhellach o fewn y Cyngor.</p> <p>Mae datblygiad cynlluniau busnes Portffolio o fewn y System Rheoli Perfformiad yn symud ymlaen a bydd yn cynorthwyo gyda chysylltu polisiau, risgiau a chynlluniau.</p>	Oren
<p>(E51, E53, E57, E61) Gwella'r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu'r defnydd o APSE • Sgwrs datblygiad gyrfa i fod yn rhan o werthusiadau • Adolygiad o Ddatblygiad Aelodau 	Wedi cau (ac eithrio E61)	<p>Hyfforddiant diweddar wedi'i ddarparu gan APSE i amlygu'r ystod o feincnodi sydd ar gael a chymorth parhaus wedi'i ddarparu i feysydd gwasanaeth allweddol. Meincnodi newydd bellach ar gael i gefnogi Newid Hinsawdd gyda APSE gyda'r Cyngor yn cyfnewid y cyfle hwn. Sgwrs datblygiad gyrfa i fod yn rhan o werthusiadau blynyddol.</p> <p>Mae adolygiad o anghenion hyfforddi a Datblygiad Aelodau wedi'i gwblhau, gyda Phwyllgor y Cyfansoddiad a Gwasanaethau Democraidd yn goruchwyllo'r broses. Mae adroddiad hyfforddi a datblygu yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor bob chwarter o leiaf. Bydd rhaglen derfynol yn nodi sesiynau / testunau a fydd yn 'orfodol', a bydd y Pwyllgor yn monitro darpariaeth a phresenoldeb y rhain (a'r holl sesiynau a gynhwysir o fewn y rhaglen). Mae hyfforddiant penodol ar gyfer Aelodau'r Pwyllgorau Craffu wedi'i ddarparu, yn ogystal â sesiynau ar Sgiliau Cadeirio sydd wedi cael eu cynnig i holl Aelodau, yn ogystal â thargeddu Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau.</p> <p>(E51, E53, E57) wedi cau a E61 - yn parhau yn agored yn 2023/24)</p>	Gwyrdd
<p>(F66, F73) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg a'r gofrestr risgiau yn ystod 22/23 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parhau i sefydlu'r fframwaith rheoli risg • Mae datblygiad a gweithrediad InPhase yn parhau • Cyflwyno'r modiwl hyfforddiant rheoli risg ar-lein 	Agored	<p>Diwygiodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Fframwaith Rheoli Risg diwygiedig ym mis Ionawr 2024, ac mae wedi'i rannu â swyddogion ac ar gael ar wefan ac Infonet y Cyngor. Mae swyddogion yn adolygu eu risgiau yn fisol gyda'r holl risgiau bellach yn cael eu trosglwyddo a'u rheoli o fewn y system rheoli perfformiad a risg.</p> <p>Mae modiwl e-ddysgu Rheoli Risg yn y camau terfynol, a gaiff ei gyflwyno yn Awst 2024.</p>	Oren

Y diweddaraf am gynnydd Materion Strategol Sylweddol a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 29 mater strategol (risgiau coch) yn ystod 2022/23. Mae 15 o risgiau yn parhau i fod yn risg strategol coch, mae wyth risg wedi gwella ac mae chwe risg wedi cau. Darperir y rhesymau pam fod chwe risg wedi cau a pham fod wyth risg wedi gwella, isod:

Materion strategol yn 2022/23 sydd wedi cau	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
CC01 – Diffyg cydymffurfio a safonau Llywodraeth Cymru	WEDI CAU	Wedi cau o Ebrill 2024 gan fod y Ganolfan Gyswllt wedi'i staffio'n llawn gyda 30% yn siaradwyr Cymraeg.	Gwyrdd
CF14 - Effaith colli rhenti ar y Cyfrif Refeniw Tai, yn sgil sefyllfa ariannol y tenantiaid.	WEDI CAU	Wedi cau o Ebrill 2024 gan fod y risg yn deillio o'r ymateb i Covid ac nid yw bellach yn risg sylweddol i'r CRT gan fod ôl-ddyledion rhent wedi sefydlogi, ac yn disgyn yn gyson dros gyfnod o 12 mis.	Gwyrdd
HA06 - Effaith ar y ffrwd incwm yn sgil oedi/peidio ag adennill gordaliadau budd-dal tai	WEDI CAU	Cafodd y risg ei uno â CF14 yn ystod y flwyddyn ariannol 2023/24 gan gau yn Ebrill 2024.	Gwyrdd
SS29 - Mae capasiti annigonol yn y gweithlu gofal cymdeithasol (gwaith cymdeithasol a therapi galwedigaethol) yn risg i enw da'r Cyngor a'i allu i gyflawni ei swyddogaethau statudol a hanfodol gyda pharch a gofal	WEDI CAU	Risg wedi cau ym Medi 2023 ar gyfer y gwasanaeth cyfan, fodd bynnag mae risg agored yn parhau ar gyfer gweithlu cymwys a staff profiadol y Gwasanaethau Plant.	Gwyrdd
HR24 - Newidiadau i ymarferion a chyfrifiadau tâl gwyliau yng ngoleuni Dyfarniad y Goruchaf Lys yn achos Harper Trust a Brazel	WEDI CAU	Risg wedi cau ym Mai 2024 gan fod newidiadau i gyfrifiadau a chynnydd mewn darpariaeth gwyliau blynyddol y Cyngor yn golygu bod y Cyngor yn cydymffurfio'n gyfreithiol.	Gwyrdd
CPA17 - Effaith llwyth gwaith a materion AD yn parhau ar weithwyr	WEDI CAU	Wedi cau yn Rhagfyr 2023 yn dilyn adolygiad cofrestr risg gan y portffolio Rhaglen Gyfalaf ac Asedau, ac mae'r risg wedi uno gyda RCPA01 i ddod yn un risg.	Gwyrdd
CPA12 - Methiant i sicrhau cytundeb newydd gydag Aura / Newydd a all arwain at oblygiadau gwasanaeth ariannol, cyfreithiol ac i enw da. Cod newydd o 2023/24 - RCPA12 Disgrifiadau newydd o 2023/24 - Trefniadau dan gytundeb angen adolygu a chytundeb Model Cyflawni Amgen	WEDI CAU	Risg yn cau Mehefin 2024 gan ei fod yn ystyried holl Fodelau Cyflawni Amgen. Bydd pob Model Cyflawni Amgen yn risg unigol o fewn y gofrestr risg.	Nid yw COG yn berthnasol

Materion strategol coch yn 2022/23 sydd wedi gwella	Sgôr cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
<p>EY06 - Cyllid annigonol i ddarparu'r eiddo archifau newydd</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – REY06</p>	4	Mae'r risg hwn yn lleihau gan fod cynnig cyllid grant wedi cael ei dderbyn gan Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol er mwyn cynorthwyo gyda chostau adeiladu archif newydd ar gyfer Archifau Gogledd Ddwyrain Cymru ar safle Theatr Clwyd, wedi'i gefnogi gan gyllid cyfalaf cyfatebol gan Gyngorau Sir y Fflint a Sir Ddinbych. Rhaid derbyn y cyllid grant yn ffurfiol gan y ddau Gabinet.	Melyn
<p>PE12 - Goblygiadau Clefyd Coed Ynn ar gyllid ac enw da'r Cyngor oherwydd maint y broblem a'r gallu i wneud coed ar neu wrth ymyl priffyrdd a thir amwynder y Cyngor yn ddiogel, sy'n peri perygl i fywyd neu eiddo</p>	6	Mae gwaith y gaeaf wedi ei gwblhau, bellach yn aros ar gyfer cyfnod arolwg yr haf.	Oren
<p>PE33 - Atal oedi mewn datblygiadau trwy leihau effaith Ffosffadau</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RPE33</p>	2	Nid oes unrhyw oedi yn digwydd gan fod Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru bellach wedi cyhoeddi eu hadolygiad ar y cyd o drwyddedau ar gyfer Gwaith Trin Dŵr Gwastraff, lle mae gan y tri Safle Gwaith Trin Dŵr Gwastraff a effeithir yn Sir y Fflint drwydded ddilys a lle o fewn cyfyngiad y drwydded i drin mwy o ffosffadau.	Gwyrdd
<p>PE34 - Methiant i ddiweddarau Strategaeth Rheoli Risg Llifogydd y Cyngor i liniaru'r risg llifogydd i gymunedau diamddiffyn</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RPE34</p>	3	Mae strategaeth fframwaith wedi ei lunio gan weithio gydag ymgynghorwyr y Cyngor. Cynhaliwyd cyfarfod gyda'r ymgynghorwyr ar ddiwedd Ebrill i adolygu'r drafft, nodi bylchau a'r wybodaeth angenrheidiol, a chynllunio ymgysylltiad yn fewnol o fewn y Cyngor a gyda budd-ddeiliaid allweddol.	Melyn
<p>PE42 - Cynnydd araf y Cynllun Datblygu Strategol yn methu gosod cyd-destun ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol 2</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RPE42</p>	4	Nid yw'r Cyngor yn rheoli cynnydd y Cynllun Datblygu Strategol, gan fod hyn gyda'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol, sydd wedi penodi cydlynnydd prosiect yn ddiweddar. Mae'r Rheolwr Strategaeth Gynllunio yn arwain ar lunio adroddiad cyd-destun cefndirol ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol, gan amlygu sefyllfaoedd y Cynlluniau Datblygu Lleol yng Ngogledd Cymru, targedau twf cyflogaeth a thai cronuss a pholisïau i ddatblygu cyfres gyffredin o themâu ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol. Hefyd yn llunio fframwaith amlinellol ar gyfer strwythur o sut allai'r Cynllun Datblygu Strategol edrych.	Melyn

Materion strategol coch yn 2022/23 sydd wedi gwella	Sgôr cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
<p>SS09 - Nifer annigonol o welyau preswyl a nyrsio i fodloni'r galw yn sgil breguster ac ansefydlogrwydd hirdymor y sector cartref gofal a heriau o ran recriwtio staff</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RSS09</p>	9	<p>Rydym yn parhau i'w gweld yn anodd caffael digon o gapasiti yn allanol i allu bodloni anghenion preswyl. Fodd bynnag, rydym wedi sefydlogi'r farchnad. Bydd datblygiad Croes Atti 2 yn cynyddu ein capasiti mewnol, ac fe wnaeth y cartref sector annibynnol a gaewyd yn flaenorol, ail-agor yn Ionawr, gan ddarparu capasiti ar gyfer nyrsio EMI ac o bosibl, gofal preswyl.</p>	Oren
<p>SS10 - Capasiti annigonol i ddarparu'r lefelau o ofal i gleientiaid adref ac yn y gymuned yn sgil heriau recriwtio gweithwyr gofal uniongyrchol ac ansefydlogrwydd y farchnad ofal.</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RSS10</p>	9	<p>Mae'r mewnlwch gofal cartref yn parhau'n uchel gydag unigolion yn gorfod aros am ofal mewn rhai achosion. Rydym wedi bod yn llwyddiannus yn prynu contract oriau bloc yn Nhreffynnon, ac yn edrych ar feysydd eraill lle mae gofal yn anodd ei gaffael; mae mynegiannau o ddiddordeb ar gyfer contractau oriau bloc yn mynd allan i'r Fframwaith. Mae datblygiad parhaus Meicro-ofal yn helpu i liniaru'r sefyllfa; mae 7 gofalwyr-meicro ychwanegol wedi'u sefydlu yn ystod y flwyddyn ariannol hon, gan gynyddu'r nifer o Ofalwyr-meicro i 38. Rydym wedi comisiynu'n uniongyrchol gyda 3 darparwr Meicro-Ofal eleni ar gyfer gwasanaethau gofal personol, a 4 ar gyfer gwasanaethau lles, ac rydym yn chwilio i ddatblygu comisiynu mwy uniongyrchol.</p>	Oren
<p>HR09 - Gall y model tâl a'r costau cysylltiedig gynyddu/gostwng yn dibynnu ar bryd a) y cyrhaeddir cytundeb a b) phryd fydd y model tâl newydd yn cael ei weithredu yn sgil newidiadau mewn strwythur a/neu gyfrifiad pennau.</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RHR09</p>	9	<p>Mae nifer o fodelau tâl wedi cael eu datblygu a'u costio (ac eithrio swyddi gwag). Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddilysu swyddi gwag gwirioneddol (gyda chyllideb) rhwng AD a Chyllid. Mae'r Cabinet/Cyngor wedi hysbysu nad oes cyllideb wedi'i nodi ar gyfer y ffrwd waith hon.</p>	Oren

Beth yw'r materion Llywodraethu a nodwyd yn ystod 2023/24?

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 13 mater llywodraethu mewnol yn ystod 2023/24. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r mater ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod. Mae materion newydd wedi'u hamlygu'n **goch**:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru
<ul style="list-style-type: none"> (A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad 	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i amlygu rôl a chyfrifoldebau Aelodau Gweithdy ar gyfer Aelodau (pan fo angen) Parhau i ddarparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol
<ul style="list-style-type: none"> (B17, B18, B21, B23, B24, B25, B26) Yn flaenorol, mae amgylchiadau wedi amharu ar allu'r Cyngor i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Cynllunio parhaus i sicrhau gweithrediad Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu canolbwynt ymgynghori ac ymgysylltu Creu Strategaeth Cwsmeriaid ac Ymgysylltu a Chyfranogiad y Cyhoedd Datblygu llwyfannau cyfryngau cymdeithasol (Mae Facebook eisoes wedi ei ddatblygu) Defnyddio cwynion ac adborth i wella gwasanaethau'r Cyngor
<ul style="list-style-type: none"> (C28, C29, C31, C32, C33) Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd gynaliadwy yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydbwysio effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisiau, cynlluniau a'n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darparu gwasanaeth. 	<ul style="list-style-type: none"> Adolygu'r model cyflogau Defnyddio Asesiadau Effaith Integredig yn gyson ar draws y portffolios Adolygu'r heriau wrth reoli swyddi gweigion
<ul style="list-style-type: none"> (D37) Ystyried adborth gan ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaeth wrth wneud penderfyniadau am welliannau i'r gwasanaeth neu lle nad oes bellach angen gwasanaethau, er mwyn gallu blaenoriaethu gofynion cystadleuol o fewn yr adnoddau cyfyngedig sydd ar gael, gan gynnwys pobl, sgiliau, tir ac asedau gan ystyried effeithiau yn y dyfodol. (D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner tra'n cydweithio yn cynnwys risgiau a rennir. 	<ul style="list-style-type: none"> (D37) Gweithredu'r argymhellion a nodir o fewn Archwilio Cymru o ran y Defnydd o wybodaeth Perfformiad: Safbwyntiau a Chanlyniadau Defnyddwyr Gwasanaeth. Adolygiad canol y cyfnod cynllun o Gynllun y Cyngor (2023-28) i sicrhau ystyriaeth o safbwynt defnyddwyr gwasanaeth (D40) Wrth weithio gyda phartneriaid ac yn gydweithredol, bod risgiau (a chyfleoedd hefyd) yn cael eu harchwilio yn gyson.
<ul style="list-style-type: none"> (E51) Sicrhau bod strwythurau yn eu lle i annog y cyhoedd i gymryd rhan 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r camau lliniaru ar gyfer materion llywodraethu mewnol ar gyfer E51 yr un fath ar gyfer B17, B18, B21, B23, B24, B25, B26
<ul style="list-style-type: none"> (F66, F69, F73,) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg a'r gofrestr risgiau yn ystod 23/24 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith rheoli. 	<ul style="list-style-type: none"> Parhau i sefydlu'r fframwaith rheoli risg Cyflawni adolygiad blynyddol o'r fframwaith rheoli risg Datblygu ymhellach ar adrodd risgiau o fewn y system rheoli perfformiad a risg Adroddiadau i'w cyflwyno i'r Pwyllgorau o Hydref 2024 Cyflwyno'r modiwl e-ddysgu hyfforddiant rheoli risg ar-lein Awst 2024
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad Sicrwydd Coch / Cyfyngedig – Taliadau Gohiriedig a Rheoli Atebolrwydd Gofal Preswyl. 	<ul style="list-style-type: none"> Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Ebrill 2024.
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad Sicrwydd Coch / Cyfyngedig – Targedau Ailgyrchu. 	<ul style="list-style-type: none"> Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a chaiff ei rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Gorffennaf 2024.

Beth yw'r materion Strategol a nodwyd yn ystod 2023/24?

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 19 o Risgiau Strategol Coch yn ystod 2023/24. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r materion wedi'i ddarparu isod:

Materion Strategol ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru	Sgôr Darged ¹
<p>EY01 - Ysgolion uwchradd ddim yn ariannol hyfyw oherwydd cyllid sylfaenol annigonol a llai o ddisgyblion</p> <p>Cod newydd o 2023/24 - REY01</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cyfarfodydd herio a chefnogi gyda Phennaeth/Rheolwr Busnes yr ysgol a sesiynau monitro'r gyllideb reolaidd gydag ysgolion i sicrhau eu bod yn cadw at y protocol diffygion trwyddedig Cyfarfodydd y Grŵp Monitro Perfformiad Ariannol Adolygiad o Fformiwla Ariannu Ysgolion Mecanweithiau cymeradwyo'r awdurdod lleol ar gyfer recriwtio staff mewn ysgolion sydd â diffyg ariannol 	15
<p>EY13 - Methu cyflawni Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy Llywodraeth Cymru yn iawn oherwydd goblygiadau ariannol a phroblemau gyda'r gweithlu a'r contractwr</p> <p>Cod newydd o 2023/24 - REY13</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mae cael cynlluniau prosiect effeithiol, cofrestr risgiau a swyddogion prosiect yn eu lle yn sicrhau bod prosiectau yn datblygu o fewn y gyllideb a'r amserlen, gydag adroddiadau rheolaidd i'r Bwrdd Addysg a Bwrdd y Rhaglen Gyfalaf ac Asedau i olrhain y cynnydd Adroddiadau a sgysiau rheolaidd gyda Llywodraeth Cymru Sgysiau rheolaidd gyda chontractwyr a chadwn gyflenwi Partneriaeth Adeiladu Gogledd Cymru 	15
<p>EY36 - Grantiau Allanol ar gyfer Gwariant Refeniw</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – REY36</p>	<ul style="list-style-type: none"> Monitro drwy gyfarfodydd misol y Portffolio Cyllid; Bwrdd y Rhaglen Addysg 	15
<p>REY37 - Diffyg adnoddau/capaciti i fodloni'r galw cynyddol am ddarpariaeth arbenigol, sy'n golygu nad yw plant a phobl ifanc gydag anghenion addysgol cymhleth yn cael mynediad at ddarpariaeth addysgol briodol</p> <p>Risg newydd ar gyfer 2023/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dewisiadau ar gyfer cynnydd mewn darpariaeth ysgol arbenigol trwy ddefnyddio cyllid grant LIC; defnyddio cyllid grant i gynyddu nifer y lleoedd o fewn darpariaeth adnoddau yn y sector uwchradd 	8

¹Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

Materion Strategol ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru	Sgôr Darged ¹
<p>CG02 - Achos difrifol o golli data corfforaethol a systemau oherwydd digwyddiad diogelwch / amgylcheddol / technegol</p> <p>Cod newydd o 2023/24 - RGV01</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cadw PSN dilyn a pharatoi ar gyfer Achrediad Hanfodion Seiber • Cymryd rhan mewn Grwpiau Diogelwch Cenedlaethol, fel Warp, ac adolygu canllawiau'r Ganolfan Seibr-Ddiogelwch Genedlaethol yn rheolaidd • Defnyddio technoleg Citrix i sicrhau amgylchedd diogel – y dechnoleg hon sy'n darparu'r rhan fwyaf o'n systemau busnes • Mae cael ail ganolfan ddata weithredol yn caniatáu i ni barhau i ddarparu systemau hanfodol. • Defnyddio rheolaethau diogelwch cryf, rheoli gwendidau a mecanweithiau darparu i leihau'r risg. • Datblygu cynllun ymateb ac adfer digwyddiad seiber. • Adolygu a phrofi'r Cynllun Adfer Trychineb TG yn rheolaidd. • Creu rhestr o raglenni busnes hanfodol. • Adolygiad llawn o Bolisiau Diogelwch TG Mae risg yn cael ei ystyried wrth adolygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (SATC) yn cynnwys adolygu lefelau digonol o ddarpariaeth dyled ddrwg ar draws y Cyngor • Mae cyllid ychwanegol (tua £1.05m) gan Lywodraeth Cymru i ddigolledu am golledion casgliadau treth y cyngor 2020/21 yn helpu i ddarparu cadernid ariannol wrth i ni fynd i'r cam adferiad 	<p>12</p>
<p>GO10 - Methu cwrdd â therfynau amser cytunedig y Strategaeth Ddigidol</p> <p>Cod newydd o 2023/24 - RGV03</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ymchwilio posibilrwydd o broses awtomatiaeth i ryddhau adnoddau o fewn y Gwasanaeth TG • Parhau a phroses flaenoriaethu'r GDG i leihau'r baich 	<p>6</p>
<p>NR03 - Nid yw'r Cyngor yn gallu cwrdd â'i oblygiadau digartrefedd statudol oherwydd prinder staff, pwysau cyllidebol a diffyg llety</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RHC09</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monitro'r galw am wasanaethau digartrefedd gyda'r bwriad o hysbysu'r gweithlu, gweithgareddau atal a chynllunio llety pobl ddigartref • Monitro defnydd llety brys gyda'r bwriad o hysbysu'r gweithlu, gweithgareddau symud ymlaen a chynllunio llety pobl ddigartref • Adolygiad ariannol misol o'r cyllidebau er mwyn monitro gwariant presennol a rhagamcan o bwysau yn y flwyddyn ac yn y dyfodol 	<p>12</p>

¹Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

Materion Strategol ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru	Sgôr Darged ¹
<p>NR04 - Nid oes gan y Cyngor fynediad at gyflenwad tai digonol/cywir i gwrdd ag anghenion yr unigolion hynny ar y gofrestr tai gyffredin ac oherwydd y cynnydd yn nifer y bobl sy'n ddigartref</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RHC10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monitro data'r Gofrestr Tai Gyffredin i sicrhau bod gan yr awdurdod lleol drosolwg strategol o'r anghenion o ran tai, yn cynnwys cynlluniau adeiladu neu ailddatblygu'r stoc tai yn y dyfodol a/neu newidiadau i bolisiau • Sicrhau ein bod ni'n cadw at y Polisi Dyrannu Cyffredin wrth asesu anghenion o ran tai a chymhwysra i fod ar y Gofrestr Tai Gyffredin • Defnyddio data'r Gofrestr Tai Gyffredin i hysbysu'r Strategaeth Tai a chynlluniau ailddatblygu neu newydd ar gyfer tai fforddiadwy, yn flynyddol drwy'r Prosbectws Tai • Monitro hysbysiadau gan y sector preifat sy'n arwain at bobl yn datgan eu bod yn ddigartref i hysbysu strategaethau ymgysylltu ar gyfer landlordiaid ac asiantau a chwmpas ar gyfer dewisiadau prynu ar gefn newidiadau Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i raglen y Grant Tai Cymdeithasol • Monitro'r gwariant ar lety brys i bobl ddigartref, gyda'r bwriad o hysbysu'r risg ariannol a chynllunio'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig / y gyllideb 	<p>15</p>
<p>NR05 – Oedi yn y broses cyn adeiladu oherwydd ceisiadau cynllunio a Chorff Cymeradwyo Draenio Cynaliadwy</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RHC11</p> <p>Disgrifiad diwygiedig - Oedi yn y broses cyn adeiladu oherwydd gall geisiadau cynllunio a chorff cymeradwyo draenio cynaliadwy arwain at ddarparu cynlluniau yn hwyr, a cholli Grant Tai Cymdeithasol o fewn y dyraniad PDP blynyddol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monitro deilliannau'r rhaglen yn unol â'r amserlen ar gyllideb gytunedig • Amlygu risgiau cyflawni yn rheolaidd i Fwrdd y Rhaglen Tai, Bwrdd Asedau ac i'r Prif Swyddog Tai a Chymunedau, a nodi a gweithredu unrhyw gam lliniaru • Monitro cerrig milltir allweddol yn ystod y broses cyn adeiladu, fesul cynllun, gyda thimau datblygu prosiectau CSyFf a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig sy'n rhan o'r bartneriaeth ar gyfer y Rhaglen Ddatblygu Gynlluniedig Sef cymeradwyaeth dechnegol CLILC, caniatâd cynllunio, cymeradwyaeth SABS, penodi contractwr a chymeradwyo'r cynllun. • Bydd mesurau lliniaru yn rhagdybiaethau amser realistig ar gyfer SABS, cymeradwyaeth dechnegol CLILC a phrosesau cynllunio, ail-leoli i fynd i'r afael â manau cyfyng ac addasu i'r PDP er mwyn cyflwyno cynlluniau amgen i wneud y mwyaf o ddyraniadau Grant Tai Cymdeithasol i CSyFf. 	<p>8</p>

¹Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

Materion Strategol ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru	Sgôr Darged ¹
<p>RPE03 - Methu adfywio Canol Trefi drwy weithredu Strategaeth Canol Tref oherwydd adnoddau annigonol a goblygiadau economaidd ehangach</p> <p>Risg newydd ar gyfer 2023/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> Datblygu cynlluniau creu lleoedd newydd i nodi camau gweithredu yn y dyfodol ymhob tref. Pob cynllun i fod yn seiliedig ar ddadansoddiad data newydd, asesiad masnachol ac ymgynghoriad cymunedol Rheoli disgwyladau gan fudd-ddeiliaid gan wahaniaethu rhwng dyheadau a chamau gweithredu cytunedig gydag adnoddau Monitro cynnydd y cynlluniau creu lleoedd ac argaeledd adnoddau ar gyfer eu darparu 	4
<p>RPE55 - Anallu'r Cyngor i gostio ei strategaeth lleihau carbon gan achosi problemau o ran canfod ac ymrwmo i gyllid er mwyn gwireddu'r camau angenrheidiol i ddod yn Gyngor Di-garbon net.</p> <p>Risg newydd ar gyfer 2023/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ac awdurdodau lleol eraill yng Nghymru i ddeall a defnyddio dulliau arfer orau ar gyfer costio camau carbon. Dilyn holl ddatrysiadau technolegol sy'n codi a goblygiadau o ran cost. Lle bynnag bosibl, defnyddio data sylfaenol i ragweld costau gwaith datgarboneiddio cysylltiedig. 	4
<p>SS01 –Gwariant ar leoliadau y tu allan i'r sir yn cynyddu wrth i gostau lleoliadau gynyddu mewn marchnad sy'n cael ei arwain gan y galw.</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RSS01</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gweithio gyda darparwyr lleol i ail-lunio'r farchnad breswyl Gwneud y gorau o'r opsiynau tai lleol. 	9
<p>SS22 - Cyflenwad annigonol o leoliadau yn arwain at bobl ifanc yn cael eu lleoli mewn lleoliadau heb eu cofrestru.</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RSS22</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gweithredu Tîm Cefnogi Aml-asiantaeth i weithio gyda theluoedd o bobl ifanc ar ymyl gofal ac atal chwalfa mewn lleoliad Mynd i'r afael â cham-fanteisio drwy'r grŵp Strategaethol a Gweithredol MET (Ar Goll, Camfanteisio, Masnachu) Datblygu polisiau a dulliau i ddenu gofawyr maeth newydd ac ymestyn y math o leoliadau a gynigir. Gweithio gyda darparwyr lleol i ail-lunio'r farchnad breswyl Gwneud y gorau o'r opsiynau tai lleol. 	9

¹Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

Materion Strategol ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru	Sgôr Darged ¹
<p>ST-S07 - Anallu i gyflawni targedau ailgylchu cenedlaethol yn sgil y cynnydd mewn gwastraff gweddillol a gesglir</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RST07</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu Strategaeth Wastraff y Cyngor i nodi gwelliannau i nodi dulliau i leihau'r gwastraff sy'n cael ei waredu a chynyddu cyfraddau ailgylchu 	<p>2</p>
<p>CF18 - Effaith ar sefydlogrwydd y Cynllun Ariannol Tymor Canolig o'r cynnydd yn y galw am wasanaeth, chwyddiant uchel a Setliadau Gostyngedig Llywodraeth Leol Llywodraeth Cymru yn y dyfodol</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RCF18</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monitro'r effaith ariannol yn rheolaidd ar draws y sefydliad • Dadansoddi cyhoeddiadau cefnogaeth gyllidol gan LIC yn unol â'r uchod • Adrodd ar yr effeithiau i'r Grŵp Cydgysylltu Tactegol Ariannol yn wythnosol • Ymgysylltiad wythnosol gyda Chymdeithas Trysoryddion Cymru i gael sefyllfa Cymru gyfan • Cysylltiad rheolaidd gyda chysylltiadau CLILC o ran uwchgyfeirio gyda Llywodraeth Cymru 	<p>9</p>
<p>RCF09 - Capasiti cyllid digonol i fodloni targedau Safon Ansawdd Tai Cymru 2.0</p> <p>Risg newydd ar gyfer 2023/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae maes gwasanaeth a chyllid yn gweithio i asesu effaith ariannol a dewisiadau lliniaru, adrodd y canfyddiadau i'r Bwrdd rhaglen UDRh a Thîm y Prif Swyddog 	<p>10</p>
<p>CPA01 - Effaith ailstrwythuro ac arbedion effeithlonrwydd dros amser. Yn arwain at leihad mewn AD i'r pwynt lle nad yw cyflawni gwasanaeth presennol a chynyddol yn gynaliadwy</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RCPA01</p> <p>Disgrifiad newydd o 2023/24 - Anawsterau mewn cyflawni llwyth gwaith, recriwtio a chadw staff iawn/cymwys a'r effaith ar y gweithlu presennol. Mae hyn o ganlyniad i nifer o ffactorau megis: lleihad mewn adnoddau dynol o ganlyniad i ail-strwythuro a mesurau effeithlonrwydd hanesyddol; demograffeg y gweithlu; colli gweithwyr cymwys proffesiynol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Comisiynu darpariaeth gwasanaeth, gyda chyllideb gefnogol • Archwilio dulliau gweithio gwahanol • Adolygu llwyth gwaith/galw ac adnoddau 	<p>12</p>

¹Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

Materion Strategol ar gyfer 2023/24	Camau Lliniaru	Sgôr Darged ¹
<p>RCPA09 - Cydymffurfiaeth â thargedau carbon ar gyfer eiddo / asedau corfforaethol</p> <p>Risg newydd ar gyfer 2023/24</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan holl swyddfeydd corfforaethol System Rheoli Adeiladu. Mae System Rheoli Adeiladu Tŷ Dewi Sant yn cael ei uwchraddio a'i gwblhau yn y flwyddyn ariannol 24/25. • Mae Systemau Rheoli Adeiladu yn cael eu gosod mewn ysgolion, ac o Fai 2024 mae'r prosiect 80% yn orffenedig. • Bydd holl ysgolion a chartrefi gofal newydd sy'n cael eu hadeiladu yn cyflawni gofyniad Di-Garbon Net, er enghraifft; Campws Mynydd Isa, Ysgol Croes Atti, Y Fflint a chartref gofal preswyl Croes Atti. • Rhaglen Rheoli Atgyweirio a Chyfalaf Blynyddol i gyflawni prosiectau, megis ail-doi (ac wrth wneud hynny, dod â'r inswleiddiad i'r safon ofynnol), ffenestri un gwydr i gael eu newid am unedau sy'n effeithlon yn thermol. • Lleihau boeleri olew ym mhortffolio ysgolion wedi'i gwblhau a boeleri eraill o fewn portffolio ysgolion i gael eu newid gyda'r cynnyrch mwyaf effeithlon ar gael. • Mae'r Cyngor wedi cytuno ac yn cyflawni Rhaglen Ailosod sydd wedi'i gynnwys o fewn y Rhaglen Gyfalaf. Y nod yw cyflawni arbedion CO2 o 481 o dunelli. • Gweithredu'r prosiect ail-drefnu swyddfeydd arfaethedig er mwyn lleihau CO2 y Cyngor ymhellach. 	<p>4</p>
<p>CPA13 - Diffyg adnoddau i ymateb yn gyflym i'r galw cynyddol o brosiectau cyfalaf gyda chyllid grant sy'n gofyn am wariant cyflym/o fewn y flwyddyn. Gall arwain at golli cyllid grant a/neu fethiant prosiect proffil uchel</p> <p>Cod newydd o 2023/24 – RCPA13</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaethau comisiynu angen herio trwy lwybrau sefydledig 	<p>12</p>

¹Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

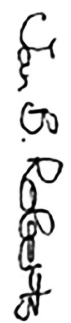
* Mae' risgiau strategol a nodir ar gyfer 2023/24 yn cael eu cadw o dan adolygiad rheolaidd*

Ardystiad

Mae'r ardystiad yn rhoi sicrwydd cyffredinol dda bod treffiadau Cyngor Sir y Fflint yn parhau i fod yn addas i'r diben yn unol â gofynion fframwaith llywodraethu ar gyfer awdurdodau lleol yng Nghymru.

Mae cyfleoedd i gynnal a datblygu treffiadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u nodi drwy'r adolygiad hwn. Rydym yn addo ein hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion hyn dros y flwyddyn sydd i ddod a byddwn yn monitro eu gweithredu a'u gweithrediad yn rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnodwyd ar ran Cyngor Sir y Fflint

Neal Cockerton
Prif Weithredwr

Y Cyng. Ian B Roberts
Arweinydd y Cyngor